

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemna ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „polanica“ se plačuje za navadno tristo-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nunski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neupravnim se naročnina sniža, ako se oglase pri opravištvu.

Bojaki!

Za prihodnje volitve v deželni zbor goriški priporoča Vam podpisani odbor naslednje kandidate:

I. za kmečke občine:

1. v Tolminu: dr. **NIKOLAJ TONKLI**, odvetnik v Gorici;
2. **IGNAC KOVAČIČ**, veleposestnik pri Sv. Luciji na Mostu;
3. v goriški okolici: dr. **JOŽEF TONKLI**, državni poslanec;
4. dr. **ALEKSIJ ROJIC**, zdravnik v Gorici;
5. v Sežani: dr. **JOŽEF ABRAM**, odvetnik v Gorici;
6. (za drugega kandidata naj si izberejo volilci na Krasu o pravem času sposobnega, narodnega in neodvisnega moža, da se glasovi pri volitvi ne bodo cepili);

II. za slovenske trge:

7. **MATIJA JONKO**, župan in veleposestnik v Bolci;

III. za veliko posestvo:

8. **FRANC POVŠE**, vodja kmetijske šole in veleposestnik v Gorici;
9. dr. **JOŽEF JUVANČIČ**, notar in veleposestnik v Tolminu;
10. **ANDREJ KOCIJANČIČ**, veleposestnik v Podgori.

V Gorici, 14. junija 1883.

Pomnoženi volilni odbor.

Rodoljubi!

Po svoji častniški dolžnosti opominjamo Vas slednjič pred volitvami, imejte pred očmi čast in korist naroda. Ne dajte se zapeljati po lepih besedah nasprotnikov. Držite se nasvetovanih kandidatov, da pokažete edino mišljenje. Vseh kandidatov ne spravite v zbor, ker je nemogoče. Zjedinite se pred volitvami, da ne bote kazali svetu razkosanosti, da ne bote delali veselja Vašim sovragom. Postiljate si za šest let. Narodne in gmotne koristi devate v roke Vaših poslanecev. Ne delajte po slepi strasti; ne glejte na

osebne mržnje; pozabite za trenotek medsebojno nepetost; pogovorite se kot prijatelji in bratje.

V velikem posestvu pokažite, da Vam je za narod in ne za osebno maščevanje. Ne dajate moči v roke, ki Vam niso prijazne. Držite se mož, ki so pokazali svoje narodno srce. Ne verujte možem, ki prej niso imeli srca za Vas, ki so se Vas še le zdaj spomnili, ko imate volilne liste v rokah. Kakor niso prej na Vas mislili, tako Vas tudi naprej kmalu pozabijo, ko bodo imeli poslanski list v rokah. V Vaših rokah je sreča in nesreča; kar si izberete, bote imeli.

LISTEK.

BRKINI.

(Piše Ivan Beršček.)

Britka je osoda čilega naroda našega, katerega že dolga stoletja oklepajo železne sponje tujstva; ognjevití boji in najponižnejše prošnje ne morejo podreti jeklenih naporov naših nasprotnikov. Vredni sinovi matere Slave se vstrajno boré kakor orjaški levi za pravice — jezikovno enakopravnost, najdražo narodovo svetinjo, trdno upajoči od pravične visoke vlade hitre in gotove pomoči. Prosto ljudstvo pa tiči v svojej bedi nevedoče, kam kreniti, kje pomoči iskati. Mnogo prostega ljudstva govori posebno proti šoli misleče, da je šola vir slabega gmotnega stanja, med tem ko je ona največji njihov dobrotnica. Tudi to ljudstvo, s katerim želimo čestite „Sočine“ bralce natančneje seznaniti, tiči v obupljivej bedi.

Seznamimo se toraj prvo sé zemljo, na kateri Brkini žive, in njenim podnebjem. V to svrhu nam najbolje služi zemljevid poknežene grofije Goriške in Gradiške in samosvojega mesta Trzaskega g. Fr. Vodopivec-a, sedanjega okrajnega šolskega nadzornika. Jugovshodni vogel tega zemljevida, koji je res dika našim narodnim šolam in županijskim pisarnicam, nam kaže deželo Brkinov. Mejo tej deželi je ustanovila narava. Kakor se čarobni holmec vzdiguje iz Bleškega jezera na Kranjskem, tako se vzdigujejo brkinski

hribi *) visoko nad skalovitim morjem gole kraške pustinja. Večina teh hribov je posuta s kraškim apnencem, a v nekaterih so celi skladi pravega vipavskega lapora (soldana) in to posebno na vznožji hribov; pod temi pa je zopet ilovica. Zato imajo Brkini mnogo bistrih studencev. Tudi polja naših kmetovalcev so precej oblagodarjena z ilovico, — radi tega morajo močno gnojiti, sicer ne pridelajo ničesa.

Gnoj navadno iz hlevov naravnost na njive vozijo misleči, da je neprekuhan gnoj najboljša hrana rastlinam. Drugi ga zopet puste na kupih po dvorišči ležati od setve do žetve. Med tem pride: dež, burja, suša, solnce itd. in kar je bilo v gnoji redovnih snovij raztopljenih, odnesle so je vremenske nezgode. S takim listjem toraj gnoji nevedni naš kmet pusta svoja polja.

So morebiti ostali Primorci v tej zadevi bolje podučeni? — Bržčas mi sleherni čestitih čitateljev čislane „Soče“ odkima na to vprašanje. Iz lastnega prepričanja smem, osobito o Kraševcih in Vipavcih, reči, da so v tej zadevi na zelo slabem stališču. Koliko dobro napravljenih gnojšč vidimo pri našem borem kmetu in poleg njih koliko zbiralnic za gnojnico, napeljana iz stranišč, hlevov itd., s koje bi se marljivo gnoj polival, v zimskem času pa gnojili puisti travniki? Niti v vsaki stoti vasi se nahaja jedno pravilno narejeno gnojšče. Kraševcem teče gnojnica iz hlevov in stranišč po vaških potah v kako lužo (kal),

*) To je rečeno le o onih, ki stoje na primoskih tleh, a Brkini se raztega tudi čez mejo na Kranjsko. Pis.

Goriške volitve.

Veliko hrupa je zdaj po Goriškem zaradi volitev v deželni zbor. Ljudstvo je po raznovrstnih prigovarjanjih tako zbegano, da ne vé, kaj začeti. Vsakdo misli, da je pravo zadel, vsakdo je za se prepričan, da dela samostavno, neodvisno od tujega upliva. Na jugu je pa nekdo, ki se radosti smehlja, gledajoč na lepo goriško deželo in videč, kako so mu vetrovi ubogljivi, kako so nabrali nad lepo deželo črnih oblakov, ki bodo spuščali kamenje na glave ubogih volilcev.

Našim čitateljem priporočamo, naj berejo vvodni članek v 6. št. „Soče“ od 9. febr. t. l. Kar je tam rečeno ali omenjeno glede volitev, to se zdaj godi. Ako bi prinesli tisti članek zdaj ponatisnjen, bi nas najbrže zasegli. Nastala je pa tudi taka zmošnjava, da članka bi mnogi več ne umeli, ker v sedanjem boji je roka zakrita, ki boj vodi, videu je le hrup, ki neposredno prihaja od nekaterih narodnih mož, posredno pa od one roke, ki težko udari, kamor mahne.

Radi bi jasneje govorili, ali potem bi zgubili trud in koleke, zato naj bo rečeno le toliko, da zdaj smo v narodnem oziru na slabšem, ko pred 20 leti, ali če se uresničijo pri volitvah želje naših nasprotnikov, pojdemo še za drugih 20 let nazaj. Ako bi nas kruta sila k temu primorala, bi se tolažili s tem, da smo se branili po svoji moči; ali žalibog je narod sam kriv nesreče, katero si nakupuje po svojih možeh.

„Soča“ ni postavila kandidatov in si ni prilastovala nikake pravice v tem oziru. Podučevala je narod o važnosti volitev in o potrebnih lastnostih poslanecev ter opominjala ga, naj ne skazuje zaupanja takim možem, ki ga ne morejo dostojno zastopati. Čakala je potem, da se izreče narod sam po svojih veljavnih možeh za one rodoljube, katere hoče počastiti s svojim zaupanjem. Najvažnejša izjava v tem oziru se je zdel „Soči“ sklep pomnoženega volilnega odbora 7. junija, katerega se je udeležilo 27 mož, in drugega shoda velikih posestnikov 14. junija. „Soča“, ki je druge discipline učila, se je sama najprva podvrgla disciplini in je sprejela nasvetovane kandidate, ne glede, ali se vjemajo z njo ali ne. Navduševala je volilce, naj tudi oni tako storé, da bodo volitve, kolikor mogoče, enoglasne, ker brez edinstva je zmaga

kjer živina pije. Mislimo si, kako zdrava mora biti takova živina, ki se z gnojnico napaja. In vendar je v kmetijstvu prvi in najpotrebniši korak, da se pripravijo gnojšča in zbiralnice (jame) za gnojnico. Pridelki sleherne občine bili bi na tisuče več vredni, ker pridelalo bi se z ravno istim gnojem na istih poljih in travnikih dvakrat toliko, kakor se sedaj pridelala. Trebalo bode tudi tukaj posluževati se daril in kaznij, sicer ne dovedemo bornega našega kmeta do boljšega blagostanja. Vrednost gnojnice vendar naš brkinski kmet više pozna in ceni, nego Kraševci, kateremu se v ožjem pomenu prišteva. Za svinjaki in hlevi ima naš težak svoj sadovnik, kojega mu namaka gnojnica. Tu so ti celi gozdi sadnega drevja: češpelj, jabelk, hrošk itd., pod tem pa raste gosta visoka trava, katero dotičnik tudi šestkrat na leto kosi. Ravno tako se odlikujejo plodonosnim sadjem osobito osredki in travniki.

Globoko po prisolnih hribih sadi marljivi Brkin trto, katera mu daje precej zrelo, a zelo malo grozdja in to radi tega, ker jej gnoja ne privošču.

Bolj proti vrhu in vrh hribov ima naš kmet svoja polja, katere dobro pognojena so krompirju najugodnejša. Turšica in ajda dozori ti komaj v topli jeseni. Tudi druga žita vržejo zelo malo.

Pašniki, skoraj povsena med občinarje razdeljeni, so dobro obrasteni; osobito breza razprostira svoje šibko vejevje, koja je donášala strojem starošegne šole izvrstno mazilno olje, ki v novejši dobi radi nevarnega vnetja zadnjih odplavov ni več v navadi. Vendar redko drevesce ne doživi prvega križa, ker brkinska

težka, včasih celo nemogoča. Njene besede so imele do neke meje dober upliv. Potem so začeli pa nasprotniki svoje delo in so prinesli na dan, da vse priprave za volitve so le Tonklijovo delo, da vse obrnjeno le na njegovo korist, in da „Soča“ je njegova zagovornica. Tonkli je molčal; pa mu ni nič pomagalo. Nasprotniki so hoteli imeti katero besedo od njega, da bi se nad njo pohujševali. Ker je niso mogli imeti iz Tonklija, so jo vzeli pa iz „Soče“. Zastonj je govoriti, da Tonkli in „Soča“ nista eno in isto; ne pomaga nič, potreben je povod za rovanje proti narodnim kandidatom; vzeti ga je treba, kjer se dobi, če drugod ne, iz „Soče“. Može, ki so bili že dolgo nagnjeni na drugo stran, izgovarjajo zdaj svoj beg k Italijanom z eno ali drugo besedo vzeto iz „Soče“. V zmešnjavi jim marsikdo veruje; pride čas, da se resnica spozna; žalibog, da bo prepozno.

Voditelji nasprotne agitacije hočejo uničiti vse, kar so narodni Slovenci z dr. Tonklijem zidali v zadnjih letih, ter podeliti slovesno zaupnico tisti politiki na Primorskem, o kateri je slovenski narod javno izrekel svojo nezadovoljnost. Agitacija je pa tako napeljana, da se vsakemu okraju priporoča drug kandidat, kolikor mogoče iz okraja samega. Po volilnem odboru postavljeni kandidati se pa črnijo, da bi ljudstvo za nje ne maralo. Tako bodo volilci razdeljeni in zmaga bo tistih, ki zvito delajo. To velja posebno v velikem posestvu, kjer hočejo nasprotniki prodreti s pomočjo Italijanov, pa tudi v goriški okolici se godi blizu enako. Nasprotniki volilnega odbora se imenujejo z merne Slovence in imajo, kakor pripoveduje zadnji „Corriere“, sledeče kandidate:

za kmečke občine na Tolminskem: baron Depretis in Devetak; — v okolici goriški: Favetti iz Skrijl, Faganel, Robič; — v velikem posestvu: Gorjup mlajši, Fabiani, Konjedic.

Dopisi.

Iz Tolmina, 18. junija. — Hudo si nas prijela, cenjena „Soča“, v tvojem zadnjem listu. Komaj smo verovali svojim lastnim očem, ko smo brali dolgo vrsto pregreh, katere si nam očitala. Nočem izgovarjati svojih rojakov, ker sam vem, da je med njimi v resnici mnogo gujilega; ali kje se dobi družba, ki bi imela samo svete ljudi v svoji sredi? Veruj, da pri nas ni vse slabo, ampak da imamo tudi dobre ljudi med seboj, ki verujejo v Boga, ki se bojijo pekla, ki hodijo v cerkev, ki spoštujejo, kakor ti praviš, družinske šege in domače ognjišče. Ti moji rojaki ti tudi drugega ne zamerijo, ko to, da preveč umljivo in natančno pišeš. Ali tisti, ki so osobno ali v svojih znanjih, prijateljih, sorodnikih, gospodarjih zadeti, se strašno repentijsko. Ako bi bilo v njih moči, bi „Sočo“ koj vrgli čez most, da se potopi. Takega vriša ni še bilo v Tolminu, ko zdaj vsled tvojih dopisov; v okolici so pa ljudje veseli, da se je kdo našel, ki tudi Tolmincem pové, kar jim gre, če tudi s krepkimi besedami.

Uspeha tvoje pisanje ne bo imelo velikega v trgu, ker predno bo naš trg podoben drugim vasem, steče še veliko vode pod tolminskim mostom. Po vaseh bi pa zual priti narod do spoznanja, da lahko

sam sebe obrača in vodi, da mu ni treba tolminske vrvice. Mislim, da večina Tolmincev bi se morala z mano strinjati, ako rečem, da je v Tolminu več dobrih ko slabih mož, ali dobri so preveč tihi, slabi pa preveč glasni. Svet pa sodi po glasu in zato je Tolminu tako malo prijazen. Ako bi se začeli dobri oglašati, bi bilo vse drugače. Upam, da s časom se stvar predruša in da bo zavzemal Tolmin v naših hribih v vseh ozirih ono častno mesto, ki se spodobi sedežu raznih cesarskih uradov.

Gradno, dne 12. junija. Objavljeni sklepi tukajšnjega krajnega šolskega sveta (v „Soči“ št. 21.) dahi so povod nekemu „Sosedu“ učitelju „iz spodnjih Berd“, da je sestavil dopis in priobčil ga v „Soči“ št. 23. Bodi mi dovoljeno na ovi dopis iz učiteljske roke podati tukaj nekaj opazek, da se stvar bolj jasna pokaže in da se vidi, kaki nazori so se začeli nekterim učiteljem priljubovati.

V začetku pravi gospod dopisnik: „Res, ni dobro, ako ni šolskega zvonjenja. To priznava vsakdo“. S tem potrjuje, kar je tukajšnji krajni šolski svet izrekel pod št. 1; kar je pa izrekel pod št. 2, to namreč — „da g. učitelj ne sme otrok kaznovati, če šolo zamudijo, dokler se ne bode v šolo zvonilo“ — to ni g. dopisniku „Sosedu“ po volji; ta prepoved mu ne gre v glavo. Kar je v popasnilo te prepovedi izrekel krajni šol. svet pod št. 3. in 4., tega ni videl, ni bral, ni razumel g. „Sosed“, sicer bi ne mahal toliko po krajnem šol. svetu, ki ni nič zakrivil, ampak bi udaril po blagajnici okr. šol. sveta, ki zadržuje zvonjenje in napredek šole iz same trme.

Čudno, da je g. učitelj priznal sklep krajnega šol. sveta, ki veli, da se deca ne sme kaznovati, ako zakasni uk, — tako piše g. „Sosed“. — Ljubi moj „Sosed“, vam se zdi čudno, kar je po šolski postavi in po zdravi pameti! Ni-li krajni šol. svet prva šolska oblast nad učiteljem? Zakaj bi njegovega sklepa ne smel priznati učitelj? Ali ste tudi Vi eden izmed tistih, ki hočejo, da naj bo krajni šol. svet samo hlapec učitelju, ki naj sklepa le to, kar je njemu ljubo? — To bi bilo res čudno! Premalo cenite krajne šol. svete; deželna šol. postava jim daja več veljavo.

Zdaj pa poglejmo sklep krajnega šol. sveta v Gradnem, nad katerim se g. „Sosed“ spotika. Sklep veli: „da g. učitelj ne sme otrok kaznovati, če šolo zamudijo, dokler se ne bode v šolo zvonilo“. Ta sklep je moral krajni šol. svet storiti 1. zato, ker so se nekteri starši pritožili, da jim g. učitelj otroke kaznuje, če šolo zamudijo, ko vendar otroci niso nič krivi, ker ne vedo, kedaj je čas v šolo iti zaradi pomanjkanja zvonjenja; 2. zato, ker ni hotel okrajni šol. svet (kakor je g. učitelj pri g. okr. šol. nadzorniku izvedel) plačila objubiti temu, ki je lani s pogojem zvonil, da prejme plačilo; 3. zato, da (krajni šol. svet) brani pravice maloletnih šolskih otrok.

Kakor ima učitelj pravico zahtevati od šolskih otrok, da mu ob določenem času prihajajo v šolo, — ravno tako imajo šolski otroci (oziroma njih roditelji) pravico tirjati od učitelja, da jim priskrbi redno „zvonjenje v šolo“, brez katerega otroci ne morejo vedeti, kedaj je čas v šolo iti. „Deca doide prezgodaj ali prepozno v šolo“ — piše g. „Sosed“. To pravico šolske mladine priznavajo in spoštujejo

vsa šolska vodstva po mestih ter skrbijo za redno „zvonjenje v šolo“ in plačujejo služabnika za ta namen. Če je v mestu to potrebno, kjer bije toliko ur v zvonikih, kjer imajo obilno ur po hišah in mnogih študentskih oknih, — koliko bolj potrebno je „zvonjenje v šolo“ po deželi, kjer ni ur! — In kolikor potrebniše je zvonjenje, toliko večji je pravica šolske mladine zahtevati od učiteljskega, da ono priskrbi — bodisi brez plačila ali za plačilo — redno „zvonjenje v šolo“.

Dokler g. učitelj-voditelj tega zvonjenja ne priskrbi, ne more od šolskih otrok zahtevati, da mu morajo o pravem času v šolo dohajati, tudi ne sme otrok kaznovati zaradi takih zamud, ker niso oni krivi zamude. Nekrivega kaznovati brani zdrava pamet, brani krščanska vera, brani državljanski in kazenski zakonik, branijo tudi pedagogike vse in nove šolske postave.

Gledé na vse to in gledé na pritožbe kaznovanih šolskih otrok sklenil je krajni šol. svet (pod št. 2) „da g. učitelj ne sme otrok kaznovati, če šolo zamudijo, dokler se ne bode v šolo zvonilo.“ — Tako je vzal maloletne, nedolžne, šolske otroke pod svoje varstvo in svojo brambo.

Zoper ta logični sklep vzdignil se je nelogični glas od učitelja „Sosed“, ki pravi: „Čudno, da je gosp. učitelj priznal sklep krajnega šolsk. sveta, ki veli, da se deca ne sme kaznovati, ako zakasni uk.“ — „Ker tedaj tukaj ni šolskega zvonjenja, moral bi kr. š. svet še posebno priporočati g. učitelju, da deco strože k točnemu obiskovanju sili.“ — Vidi se iz teh stavkov, da g. učitelj „Sosed“ hoče imeti prosto roko v šoli, da bo smel kaznovati otroke tudi če so brez krivice, nedolžni. Še več! On hoče, da naj bo v tisti šoli, kjer ni zvonjenja, učitelju priporočeno, „strože k točnemu obiskovanju siliti“ — to če reči: kaznovati deco bolj ožro, če šolo zamudi, kot v drugi šoli, kjer slišijo redno v šolo zvoniti. Čudna logika! — Ali razumete to roditelji in varuhi otrok? — Ta učitelj „Sosed“ misli, da so šolski otroci brez vseh pravice, brez varstva, brez očeta, brez matere, brez brambor postav; on misli, da ti šolski revčki morajo biti popolnoma izročeni milosti in nemilosti učiteljevi; on misli, da so otroci kakor osli, ktere treba toliko bolj tepsti, kolikor težj nalogo imajo. Človeško bitje, ktero se brez prostovoljnega duha misli ne da, v otrocih prezirati — otroci pravni čuti žaliti — otroče pravice teptati — brezobzirno strogo proti nedolžnim otrokom rabiti — (kakoršno g. „Sosed“ priporoča) to je silno nevarno, to je krudno, to je barbarstvo, to diši po framasonih. Čuvaj si šolski imejte pozor! Kdo v, če ni tudi pogostno oddaljevanje šol od cerkvi sad neprijaznega duha?!

Večkrat pod mrtvim pepelom živo oglje tleje. — Ljubi moj „Sosed“ poglejte, kam ste zašli — Morda iz namena, da bi drugim kostanj iz žerjave potegnili, ste sami sebe opekli. — Vrnite se nazaj na pot zdrave logike, ktero ste bili pri začetku svojega dopisa nastopili, in namestu poučevati našega g. učitelja, kako bi bil imel govoriti pri kraj. š. svetu, razložite g. c. k. okrajnemu šol. nadzorniku, ki vodi okr. šol. svet, kako naj prepriča sebe in svetovalce o potrebi plačila za redno šolsko zvonjenje. Kedar bodo krajni šol. sveti kaso imeli, pojde plačilo bolj od rok. Kdor pa nič ne plača, nič ne ukaže! Z Bogom!

Iz cerkijanskih kribov. Narodi napredujejo po širnem svetu; a tudi Slovenci ne zaostajajo v svoji ozki domovini. Res je sicer, da imamo še velik korak do one stopinje omike, katero uživajo sedaj drugi narodi; vendar z zadovoljnim očesom smemo gledati, kako se Slovenci svoje narodnosti zavedajo. Marsikje, kjer pred nekaj časom ni bilo ne sluha o narodni zavednosti, se je sedaj ustanovilo narodno društvo. Tam, kjer pred nekaj leti ni zual skoraj nobeden ne brati ne pisati, so sedaj ustanovili čitalnico. Koga ne veseli, ko sliši take novice? Koga ne veseli, ko vidi, da se je začel naš kmet zanimati za narodno stvar? Dokler se to godi, se nam ni še bati narodnega pogina.

Žalibog, da o našem Otaležu ne moremo takih veselih poročil oznanjati, čeravno bi jih neizrečeno radi. Naši ljudje so v omiki za drugimi silno zaostali in odkritosrečno govorjeno, o pravi omiki tukaj se govoriti ne moremo, ker se to malega, kar imajo, imajo kot dedšino prejšnjih časov. Žalostno je res, ako moramo priznati, da se med njimi ne dobi niti enega, vsaj deloma omikan človeka. Zato ne smemo zameriti, ako je tak človek včasih tu in tam surov. Ako pa omike nimajo, se ne bodedo čudili, da se ljudje svoje narodnosti malo ali nič ne zavedajo. In vendar se ne more reči, da bi se iz njih ne dalo kaj napraviti; ravno nasprotno. Kaj je vendar sedanjim razmeram uzrok? Naši ljudje so še vedno preveliki starokopitneži, in sicer zato, ker jim nobeden boljšega ne priponudi. Drugi uzrok zastanku omike in narodne zavesti bi bil ta, da pridejo naši ljudje premalo s

(Dalje v prilogi.)

sekira je nevsmiljena. Pred malo leti so naši posestniki imeli mnogo ovac, katere so po obširnih občinskih pašnikih pasli. Srednji kmet imel je kvarner (40 ovac), a imoviti tudi tri, štiri in več kvarnerjev te prekoristne drobnice. Z razdelitvijo občinskih pašnikov se je zdato zmanjšalo število ovac; mesto teh pa je v borne koče stopila obča beda.

Naši kmetje redé obilo revne goveje živine, a polovico premalo. Živinoreja bila bi za te, kakor navadno za vse gorske in v obč. Primorske kraje, najzdatnejši pomoček, da bi si prebivalci blagostanje zboljšali. Kakor v vseh gorskih krajih, so tudi tukaj pota strma, za koja se sicer pridni Brkini ravno toliko briga, kakor — kulturonojna Turčija, zato pa brez priprege prazen voz komaj vozi.

Pomladi in poleti se tukajšnji zemljan peča s takovim delom, kakor je navadno vsem slovenskim pokrajinam. Bolj zanimiva je pri nas jesen in zima.

Jesen, brzo po mlatvi hité naši poljedelci obogaja spola na vse žile kopati glavni svoj pridelek krompir, ter voziti ga brez odlašanja v sloveče mesto Trst; tako da cena v istem času imenovanemu pridelku nevrjetno pade. Kdor ga more prodati po 2—3 kr. kilo, je srečen, da more za časa davke plačati in druge dolgove poravnati. Navadno pusté doma toliko imenovanega pridelka, kolikor ga za seme in domačo kuhno potrebujejo. Običajno ne zadostuje prodaja krompirja sičernemu za poplačanje davkov, ampak pridejo tudi sleherni leto, največje okolo božiča poslanci c. kr. davkarije ter odvedejo morebiti edino v hlevu nahajajoče se govedo, katero kmet neizogibno potrebuje pri obdelovanju polja! Da je pri nas mnogo krompirja, je tudi bližjim ubožnejšim med Kraševci dobro znano. Ti ne zamudé svojimi koši prepogosto

obiskovati brkinskih „kafetar“, saj ponese za par zrn kave in kosček sladkorja, kar bode mogel. Našim ženicam se kava zelo dopada; zdravi, čili, rudečeni možaki, pridni kakor čebulice, se za to božjo kapljico zelo malo zmenijo.

Še predno je spravljeno krompir pod strehe, prične se veselo delo s sadjem. V dobrih letinah ga naši sadjerejci na stotine centov presnegu prodajo v druge kraje; poleg tega ga še mnogo posuše za domačo rabo. Predno prideš v prosto brkinsko vas, vidiš poleg pota celo vrsto pečnic (pajšob.) ali pajštev nad katerimi se ti na léсах suše debele brkinske češnje in drugo sadje. Brez pečnice je redki kmetovalec; le škoda, da je ne more rabiti vsako leto.

Trgatev traja pri nas le par dni, ker ti pridelki so dokaj pičli. Naših kmetov vno je radi preobilne kisline še le poleti prijetna pijača. Nazivajo je posebno zunanji kupci „vremščino“, ker se bojda tudi po vremskih gričih prideluje slična pijača.

V zimskem časi rede pri nas živino in po večem pripravljajo drva tržaškim prodajalnicam. Drva stanejo našega težaka premnogo truda, predno dobi za nje krvavo zaslužene novce. Če vzamemo v poštev pripravljanje in vožnjo v Trst, ne prda jih niti po 2 gl. seženj. Toda sila kola lomi; prisluzka ni ni na levo ni na desno; zato Brkini marljivo trebijo svoje mlade gozde, da se morejo preživiti.

Podnebje je tukaj 3—4 stopinje R. mrzleje, nego v nižinah; zrak je oster, čist ko ribje oko; mnogo krat je barja nestrpiliva. Zato so pa ljudje čili in zdravi.

Priloga k 25. številu „Soče.“

svetom v dotiko. Malo da ne vsi preživijo svoje življenje le doma. Njih krog sega od Idrije do Cerknega in skoraj pri večini je največja oddaljenost, katero poznajo, do Tomina in sicer takrat, ko gredo mladenčki k nabiri. Ako pa z omikanim svetom premalo v dotiko pridejo, nimajo priložnosti se omike navzeti. Glavni vzrok bi pa bil ta, da ljudem manjka spodbude in pripomočkov. Rekel sem že, da naš kmet ni tako neobčutljiv, da bi se ga nobena reč ne prijala. Krivico bi mu delali, ako bi to o njem trdili.

Najlepši izglede in dokazi, da je mogoče s spodbudo in pripomočki veliko doseči, nam daje sosedna vas Šebrelje. Razmere v Šebreljah so bile pred nekaj leti take, kakor pri nas. Komu je ta čas prišlo na um branje časnikov, in sedaj potujejo od hiše do hiše, in kar je še največje hvale in občudovanja vredno, sami priprosti vaščani si hočejo ustanoviti čitalnico. Vsa ta zasluga gre pa njih narodnemu in žrtovalnemu župniku g. H. Koliko pomaga spodbuda! Ako se je tam toliko doseglo, bi se tudi tukaj dalo nekaj doseči. Glavna reč je tedaj ta, da kmetu vcepimo ljubezen do branja. To pa dosežemo, če mu damo v roke potrebne pripomočke. Tako trdimo vendar le ni, da bi ne hotel nobene reči slišati; ne, še rad kaj zve, ker tudi njega zanimajo novosti. Da bi si pa sam kaj priskrbel, to mu ne gre v glavo, in tudi ne moremo se zahtevati; a s časom bi se dalo tudi v tem kaj doseči. Ako pa koga, kateri ima dobro voljo, si kaj naročiti, namesto spodbujati odvrčamo, tedaj gotovo ne pojdemo naprej, ampak rakovo pot. Res je, da se tudi taki dobijo, kateri bi se s svojim znanjem radi ponašali; če bi mu pa svetovali, naj si sam kaj kupi ali naroči, bi se ti debelo smijal. Takim bi svetovali, naj si sami kaj priskrbijo in naj s tem pokažejo svojo prednost pred drugimi. Naj bi si od začetka vsaj bolj premožni in bolj zmogni kaj malega naročili in naj bi to drugim posojevali, potem bi se začeli tudi drugi zanimati, jih posnemati in s tem bi se budila in širila ljubezen do branja, bi se širila omika, blagostanje in narodna zavest. Enemu ni mogoče vsega narediti, a z združenimi močmi bi se dalo veliko doseči.

Gonzales.

Iz Istre, (Tabor v Brezovici.) Do tretje ure došlo je nepričakovano mnogo občinstva do štiri tisoč, večinoma v društvih se zastavami. Izgledno dobro so bili zastopani bližnji goriški Kraševci, Brkini, dalje narodno vzbujeni Notranjci, vrli Bržani z godbo in pevskimi zbori, pa tržaški Okoličani. Le iz južno-vzhodne strani je bilo malo ljudstva, kar kaže, da Istra še spi, da nima buditeljev. Domoljubi ne spite!!

Koj po tretji uri se z odra oglasi velezaslužni g. Nabergoj, državni poslanec, predsednik „Edinosti“, nagovori zbrane „taborite“, kojiga navdušeno pozdravijo, ter jih povabi, da si volijo predsednika. Gromoviti: „živio Nabergoj“ iz toliko tisoč grl je izbral g. Nabergoja za predsednika!

On se zahvali, povabi taborite na trikratni „živio“ presvitlemu cesarju, zaštitniku svobode. Koj zori trikratni gorostasni „živio“; godba zaigra „cesarsko“, topiči zagrmijo in tabor je pričel!

Predsednik predstavi vladnega zastopnika g. Šorlija, koji je goriških gor pravi sin.

Ko ta pozdravi zbrane v imenu vlade, pove predsednik, da o prvi točki govori g. učitelj Peter Medvešek.

V dolgem, tehtnem govoru, kojega je radi približujočih se oblakov, moral okrajšati, slika g. govornik narodno šolstvo.

Povedal je korist dobre šole ter naštel vzroke, koji zavirajo šolstvo. Ti so: nemarno pohajanje, slabo oskrbovanje šol, slaba ureditev krajiških šolskih svetov; premalo število šol in ker šole niso povsem in povsod na narodni podlagi. Dalje pové poti, po katerih bi se dalo priti do boljšega narodnega šolstva in predloži taboritom resolucijo v zmislu o preustrojitvi krajiških šolskih svetov, da bode imela vsaka šola za se svoj krajni šolski svet.

Prošnja je bila jednoglasno sprejeta, ker ljudstvo je videlo, da ravno sedanji šolski sveti so najbolj zavirali šolski napredek.

O uredovanju v slovenskem, ozirom hrvaškem jeziku je govoril g. G. Kastelec ter navduševal občinstvo, naj povsodi tirja slovansko uredovanje. Ljud je navdušeno sprejel njegovo resolucijo.

O poreškem kreditnem zavodu in o potrebi posojilnice za Podgradski okraj je govoril g. Slavoj Jenko. Teško je ljud odvračati od škodljive mu banke; a za svojo posojilnico ni še čas, ko vidimo, kolike sitnosti in težave je imela vaša goriška posojilnica, predno je zagledala beli dan. S časom napotijo tudi nam boljši dnevi ako se ljudstvo bolj zavé svojih narodnih pravic.

O zanemarjenem kmetijstvu je govoril g. Rihard Dolenc, vodja gospodarske šole na Slapu. G. govornik se ni spuščal v podrobnosti, marveč govoril je izvrstno o pripomočkih k boljšemu kmetijstvu. Narodu je priporočal „čitalnice“ knjige, družbe sv. Mohora, slovenske časopise, šole in šolske vrte itd. rekoč, da to so poti, koje peljejo k boljšim časom. Taboriti so vestno poslušali; dal Bog, da se tudi teh naukov držali!

O tej točki je imel govoriti še g. profesor Kristan, a odpovedal se je. Mesto njega je govoril Hrvat g. Luginja iz Kastve o gozdarstvu. Šibal je preostvo gozdno postavu, koja zabranjuje sekati v času, kedar je rastlinstvo v toku.

Sklenila se je prošnja za slovanskega jezika zmoglega popotnega učitelja kmetijstva ter za postavu, koja bi ne bila tako ostra glede gozdarstva.

Č. g. I. Kociper dokazoval je, da bi moral denar, kojega plačujejo zaradi gozdnih prestopkov kaznovani kmetje ostati v občini.

Sedaj gre ves denar v deželno blagajno, mesto da bi se rabil v pogozdovanje in druge potrebe v občinah, kjer se je iztirjal. Tudi v tem zmislu sprejela se je resolucija.

Ker g. Jenko ni govoril o županskih shodih, sta govorila č. g. profesor Mandić in g. V. Dolenc — urednika slovanskih listov v Trstu — o potrebi drugega tabora v sredini Istre, kateri tabor bo, ako dá Bog in sreča junaška, še to leto, da vzbudi spečo srednjo Istro!

Tako je bil končan spored četrtga tabora v Istri in g. predsednik naznani to narodu, koji je, dasi truden od večidel dolge poti in dolgotrajnega stanja, vendar zvesto poslušal. Zdaj in uže poprej jedenkrat so se prebrali došli telegrami, koji od vseh strani vzbujene Slovenije, Istre, Dalmacije i. dr. čestitajo in voščijo dober uspeh narodnim roditeljem in buditeljem Istre.

Kakor med vsako točkodnevne reda, tako so tudi zdaj godle godbe, peli razni pevski zbori in grmeli topiči. Veselje in zadovoljnost je bila velika! Narod je pričel prazniti taborišče ter iskati si kaj okrepčila. Še dolgo potem se je razlegala godba in petje po lepej brezoviški dolinici, dokler se ni pričelo mračiti.

Vsak je mislil na odhod. Gospoda je odšla vže popred v Materijo, kjer je imela svoje vozove ter se ustavila pri g. Kastelcu, da se okrepča za popotnico.

Tam se je napivalo na vse strani: slogi in prijateljstvu med Slovenci in Hrvati, koje prijateljstvo v Trstu in Istri je izgledno; g. Nabergoj je napil tudi č. g. Kociper-u in g. Medvešek-u kot narodnima boriteljema ter roditeljema brezoviške „čitalnice“ in brezoviškega „tabora“; itd.

V veselej družbi je čas jel pohajati in gostom, večinoma iz Trsta, bilo je čas lotiti se. Segli smo si še jedenkrat v bratske roke, rekoč: na svidanje na „taboru“ v srednji Istri! — Tako bi bili storili tudi v Istri korak na bolje in ako pojdemo vedno „korak za korakom“, morajo napočiti tudi nam boljši časi!

Pomozi Bog in sreča junaška!!

Skalnikov.

Politični pregled.

Volitve v kranjskem velikem posestvu, ki so se vršile 15. i. m., so za narodno stranko neugodno izpale. Izvoljeni so kandidati nemške stranke s 53 glasovi, med tem ko so dobili narodni kandidati po 46 glasov. Le dobroznani Dežman in dr. Schrey sta imela po 50, grof Thurn in Savinšek tudi po 50 glasov. Vsled tega se je vršila ožja volitev med zadnjimi kandidati, katera je za Dežmana in Schrey-a ugodno izpadla. Vendar je opomniti, da je volilna komisija, sestavljena iz nasprotne stranke, odobrila glas veleposestnika, ki je že davno med mrtvimi, kar je nepostavno; a zavrgla dva narodna glasova brez temeljnega razloga, tako da sta postavno izvoljena grof Thurn in Savinšek. Večina deželnega zbora se bo o priliki pregledovanja volitev gotovo na to ozirala in pravici zadostila. Za zdaj se je odpovedal v trgovinske zbornici g. Kušar poslanstvu, na čegar mesto je voljen g. grof Thurn, ki postane najbož deželni glavar. Po verifikaciji (odobrenji) volitev pa bo gotovo g. Kušar zopet voljen, ker obvelja gospoda gr. Thurn-a volitev v veleposestvu.

V Dalmaciji so volitve tudi končane; voljenih je 41 poslancev, 24 narodno-hrvaških in 17 srbsko-italijanskih. Obžalovati je, da se tam ločijo Hrvatje od Srbov, ter zadnji z Italijani ali z avtonomistično stranko bratijo. Kriva je temu večinoma sedaj merodajna ogrska politika, ki povsod Srbe zoper Hrvate podpira ter tako

bratovski razpor širi, gotovo ne v korist Slovanov. Razumnost in previdnost merodajnih mož obeh strank bosti — tako se nadajamo — te spletke uničili.

Narodna ideja napreduje tudi v Istri, [kjer so razmere za Slované neugodnejše, nego kjerkoli drugod. Po prvotnih volitvah se je nadajati, da dobijo Slovani devet svojih v deželni zbor istrski. To bi bil velik napredek, ako pomislimo, da je bila do sedaj ogromna slovanska večina zastopana po treh slovanskih poslancih.

Kranjska se pripravlja na veličasten sprejem našega presvitlega cesarja, ki bode se vršil prihodnji mesec. Iz privatnih in družnih poročil je posneti, da bode sprejem tak, kakoršnega še nikdar noben vladar v Ljubljani doživel ni.

Poljska in Dunaj se pripravljata pa za dvestoletnico, od kar so bili Turki pred Dunajem premagani. Toda Poljaki se ne udeležijo svečanosti na Dunaji, ker so preveč prezirani, temveč bodo svojo svečanost doma obhajali.

Kakor kača vleče se po časopisih takozvana Tizsa-Eszlarska dogodba, vsled katere so bili nekateri judje toženi, da so umorili kristjansko dekle Esther Solymossy z namenom, da bi njeno krv pri crkvenih obredih uporabili. Pravda je sedaj končana in zatoženci so krivi spoznani.

Med Turki in Albanci so nastale homatije, katerih nasledek je bil hud boj, ki se je pretekli petek med Turki in Albanci bil. Boj vršil se je dopoldne za Albance ugodno, ko so pa Turki podporo udobili, so se začeli Albanci umikati ter so imeli velike zgube. Turkov je padlo blizu 250.

Veliko pozornost vzbudilo je pismo Francoza Henri Martin-a o Avstriji, ki prav prijazno govori o Slovanih, kateri zadobivajo vedno večji upliv in so se začeli povsod otrepati nemškega upliva. Pravi, da v Avstriji raste število onih Nemcev, ki se raji s Slovani sprijaznijo, nego da se dajo popruniti, ter končuje: „Premetena politika rinila je Avstrijo proti vzhodu, pa pri vsakem koraku na tem potu se Avstrija vedno bolj slovani. Politika, ki je silila k temu rezultatu, lahko najde oviro v svojem lastnem vspehu“.

Pravila

„Cecilijanskega društva“ v goriški nadškofiji s sedežem v Gorici.

Ime in sedež.

§ 1. V goriški nadškofiji se je ustanovilo glasbeno društvo pod varstvom sv. Cecilije. Imenuje se „Cecilijansko društvo“ in ima sedež v Gorici.

Namen.

§. Društvu je namen: povzdiga in propeh katoliške cerkvene glasbe v zmislu in duhu svete cerkve na podlagi cerkvenih določb in ukazov. Društvo obrača svojo skrb:

- a. na gregorijansko koralno petje,
- b. na figuralno mnogoglasno petje,
- c. na cerkveno orgljanje,
- d. na cerkveno petje v domačem jeziku,
- e. na instrumentalno godbo, kjer je in kolikor ne nasprotuje cerkvenim določbam.

Sredstva.

§ 3. Društvo dela v dosegu svojega namena to-le a. priporočuje in razširja primerne skladbe in podučne muzikalne in liturgične spise tudi po nižani ceni;

- b. snuje nadaljevalne tečaje za orgljanje in petje; podpira učence orgljevskih šol;
- c. sklicuje društvenike k razgovoru in predstavam;
- d. ustanavlja knjižnice cerkvenih kompozicij in podučnih spisov.

Društveniki in njih dolžnosti.

§ 4. Društvenik postane lahko vsakdo brez ločka narodnosti. Društveniki so dolžni

- a. po svojih močeh delovati za društveni namen,
- b. plačevati 1 gld. letnine. Pevci neduhovni plačajo le 50 kr. na leto, pa se smejo iz posebnih ozirov letnine popolnoma oprostiti. Ustanovnik je, kdor je plačal 10 gld.

Pravice društvenikov.

§ 5. Vsak društvenik ima pravico:

- izposojevati si muzikalij iz društvene knjižnice;
- udeleževati se zborov, govorov, predstav in glasovanja.

Izstop in izključenje.

§ 6. Kdor po dvakratnem opominu ne plača letnice do konca leta,jenja biti društvenik. Odbor ima pravico izključiti takega društvenika, ki ovira društvene namere ali ki se nedostojno vede.

Zavetnik.

§ 7. Občni zbor ima pravico izbrati si pokrovitelja.

Društveno vodstvo.

§ 8. Društvo vodijo:

- predsednik,
- podpredsednik,
- tajnik,
- glasbeni vodja,
- blagajnik in
- 4 drugi odborniki.

Odbor se voli pri občnih zborih z relativno večino glasov na tri leta.

§ 9. Predsednik vodi in zastopa društvo na zunanaj, ureduje in razdeljuje v sporazumnosti s tajnikom in glasbenim vodjo tekuča društvena opravila, sklicuje občne zborove in občne zborove ter jim določuje dnevni red.

§ 10. Tajnik oskrbuje društvene spise ter je ob enem knjižničar.

§ 11. Glasbeni vodja ima v rokah vodstvo in oskrbovanje muzikalično-tehničnega dela.

§ 12. Blagajnik sprejema in hrani doneške in predlagajoč odboru in občnemu zboru račun o dohodkih in stroških.

Podružnice.

§ 13. V krajih, kjer je najmanj 10 udov, se sme ustanoviti podružnica. Udje si zberó na vsaka tri leta načelnika in pevovodjo.

§ 14. Načelnik sprejema ude in letnino, katero odboru pošilja; poroča vsako leto o delovanju in napredku, predlaga društvenike, kateri se imajo letnine oprostiti, nadzornje pevske vaje.

§ 15. Pevovodja vodi pevske vaje in predavanja ter skrbi za potrebni pevski naraščaj. Zarad posebnega truda in uspeha more prejeti primerno nagrado iz društvene blagajnice.

Občni zbori.

§ 16. Odbor se sklicje po potrebi, občni zbor pa vsaj vsaka tri leta enkrat. Občni zbor je sklepčen brez ózira na število navzočih društvenikov. Sklepa se z absolutno večino glasov.

§ 17. Občni zbor

- voli predsedništvo (odbor) po listih,
- sprejema tajnikovo in blagajnikovo poročilo,
- sklepa o premembí pravil po predlogu odborem,
- sklepa o razpustu društva po predlogu odborem.

Kadar se sklepa s premembí pravil ali o razpustu društva, mora biti navzoča absolutna večina društvenikov in morati glasovati za premembó ali razpust dve tretjini navzočih. Pri drugem sklicanju zadostuje vsako število društvenikov, a sklepati se sme le z dvema tretjinama navzočih.

§ 18. Glasbene predstave se napravljajo bodisi v Gorici, bodisi v kakem drugem kraju nadškofije.

§ 19. Razpore med društveniki poravnava odbor. Pritožba zoper odborovo razsodbo se lahko predloži občnemu zboru, ki v tem konečno določuje.

Št. 1048.

Videl in potrdil.

Nadškofijski ordinarijat S. V.

v Gorici dne 18. junija 1883.

Dr. EVGEN KARL VALUSSI I. r.
kapit. vikar.

Domače stvari.

„Goriška ljudska posojilnica“ je začela, kakor je bilo že naznanjeno, 1. junija svoje delovanje. Do zdaj so ji pristopili društveniki z deleži od 10 do 100 goldinarjev. Denar se je do zdaj izposojeval v vsotah od 100 do 600 glđ. Izposojeval se je na menjice, katere je podpisal zanesljiv žirant (porok). Neki mož je pristopil društvu in koj potem je vzel na posodo, kar mu je bilo prav ljubo. Prosimo, naj rojaki obilno pristapajo k prekoristnemu društvu, ki jim more pomagati v denarnih stiskah hitro in brez mnogih težav. Za izposojeni denar se plačuje po 6 od sto in sicer naprej (do pol leta). Oglašaj naj se pošiljajo na ravnateljstvo v pisarno dr. Nikolaja Tonkličja. Društvo spre-

jema tudi hranilne vloge in plačuje od njih po 4 od sto. Uradne ure so za zdaj vsak četrtek od 10. do 12. predpoludan.

Izvrstna godba tuk. pešpolka nadvojvode Leopolda svirala je pretečeno sredo večer na Travniku mej drugim tudi slovansko skladbo, Zajčevu hrvatsko opero „Za inji čas Zrinskoga“, izimši iz nje odlomek — maj Slovenci dobro znani, krepki „U boj!“ — Slava!

Južna železnica je znižala voznino za ljudi na progi od Kormina in iz Trsta do Ljubljane za polovico za cel čas od 10. do 15. julija, ko bo presvetli cesar na Kranjskem. Potovanje je na ta način močno olajšano in marsikomu bo mogoče, vdeležiti se ljubljanskih svečanosti, ki bodo sijajne o sprejemu Njegovega veličanstva.

Nadškofa videmskega, Andreja Casasola, je zadel pretekli ponedeljek zvečer mrtud na njegovem rošackem gradu (Rosazzo) blizu avstrijske meje, kjer je navadno vsako poletje več časa prebil. Visoki gospod ima 77 let in se je po novjših poročilih nekoliko zboljšal. Želimo, da bi bila sosednja nam škofija obvarovana osiročenja in da bi ne bila siljena žalovati, kakor naša.

V Tolminu so bili nekateri tržani razkačeni nad zadnjo „Sočo“ zarad sestavka „Okoličani tolminski“. Vsled tega sta tolminska čitalnica in rokodelsko društvo pisala, naj jim ne pošiljamo več lista. Žal nam je, da odpadla dva naročnika, a tolažimo se s tem, da smo v okoličih tolminski štir nove naročnike pridobili. Slovenski svet naj ne misli, da je omenjeni sklep izrazil mišljenje vseh Tolmincev. Čitalničnemu zboru se je bilo odtegnilo mnogo čitalničarjev, v rokodelskem društvu so bili pa nekateri udje proti izključenju „Soče“. Občinski tajnik g. Štrukelj ima za omenjena zbora veliko zaslug. Tolminci, postavite mu spominek. Upamo še vedno, da Tolminci pokažejo v svoji večini naroden čut pri volitvah v deželni zbor. Volitve v slovenskih trgih nam pokažejo, kako globoke koronine je pogljal slovenski duh v Tolminu in koliko moči ima proti južnemu vetru, ki pihlja od jadranskega morja. Če bodo Tolminci narodno volili, jim bo „Soča“ za ta čin prva slavo pela.

Včerašnja „Edinost“ ima celo kopico poslanic proti „Soči“ in goriškemu volilnemu odboru. Obžalujemo gospode poslaničarje, ki ne vejo, komu je z njim najbolj ustreženo. Le tako naprej, pa se utrdijo sedanje primorske razmere še za drugih deset let. Več ne smemo govoriti zarad državnega pravnika. Radi verujemo, da imajo poslaničarji prepričanje, da delajo po lastnem nagibu; vemo pa iz popolnoma zanesljivega vira, da vsa nevolja po deželi se navdihuje z enega mesta. Če hočete umeti, umejte; če ne, pa delajte za „zmerne Slovence“ z vsemi njih kandidati. „Edinosti“ so baje prišli celi paketi na goriško pošto.

Zopet smo zgubili goriški Slovenci moža, ki je bil znan daleč po svetu, ki je bil celi primorski deželi v čast, katerega so hoteli naši sodeželani druge narodnosti svojim prištevati. Umril je v Trstu v noči od 17. do 18. t. m.

AGUST TOMINZ,

slovec inalar in konservator mestnega muzeja Revoltella. Rojen je bil v Pervaci in pri Gorici v sobi tik cerkve leta 1817. Od leta 1824. do 1831. je bil v očetov v Gorici; pozneje se je učil v Rimu. Njegova dela se visoko cenijo in jih je po Goriškem veliko. V „Corriere“ je pomota, češ da je bil Tominz rojen v Rimu. Premnoga dela ohranjuje umrlemu umetniku hvaležen spomin v srcih njegovih rojakov, goriških Slovencev.

Poziv! (Cesarjev prihod na Kranjsko.) Ko so se 20. t. m. vplivni in veljavni moške Notranjske v Postojni posvetovali o kandidatih za deželni zbor, dogovarjali so se ob enem o sprejemu Nj. veličanstva v Logatec. Stvar prepustili so tamošnjemu gospodoma županoma in slavnostnemu odboru, ki naj se v to svrho voli. Ta osnoval se je 24. maja, ter imel prvo svojo sejo 28. istega meseca, katere se je i vdeležil gospod c. k. okr. glavar Mahkot. V krenil je odbor med drugim, da povabi tem potom vsa županstva, društva, razna zastopništva, rodbine in posamne osebe v Notranjske, da se poklonijo v imenu slednje Nj. veličanstva o njega prihodu v Logatec. Idrijo, ter da se udeležijo velikanske ljudske slavnosti, katero priredi slavnostni odbor v imenu Notranjcev o priliki pohoda Nj. veličanstva v Notranjsko.

Sporedi I 1.) Štirinajstega julija: razsvetljavanje in spreved z bakljami iz Dol. Logatca do c. k. okr. glavarstva v Gor. Logatec, katerega spremlja vojaška godba. 2), Petnajstega julija: Budnica 3), Slovesni poklon dostojanstvenikov, županov, društev i. t. d. Nj. veličanstvu na kolodvoru Logaškem ob 7. uri zjutraj. 4), Slovesna sv. maša pri sv. Nikolaji v Dol. Logatci z asistenco, — mešani pevski zbor z orglami in vojaškim orkestrom. 5), Skupni obed, pri katerem svira vojaška godba. 6), Poklon Nj. veličan-

stvu o Njega odhodu z Logatca ob 3. uri popoldne. II Ljudska veselica, — vrši se pod milim nebom. 1), Pozdrav 2), Slavnostni govor 3), Petje in godba 4), Ples in prosta zabava 5). Zvečer umetelni ognji kresi i. t. d. Posamne točke petja, godbe in plesa določijo se pozneje. —

V Logatci 29. maja 1883.

Slavnostni odbor.

„Slovenski jez“ v Brdih bo tudi letos dne 5. julija praznik sv. Cirila in Metoda slovenskih apostolov, slovesno obhajal. Ob 10. uri peta maša v Biljani; po tem izredni občni zbor; poslednjič skupno kosilo — s petjem. — Letnina je zdaj znižana na 50 kr. — Zato se nadeja obilne udeležbe —

Odbor.

Dodatek. Zaupnico dr. J. Tonkličja je podpisal tudi komenski cestni odbor, čegar podpis smo bili zadnjič izpustili. Podpisan je njegov načelnik g. Anton Fabijani v Kobilji.

Upravni odbor društva „Narodni dom“ nas je naprosil naznaniti vsem onim gospodom, ki jim je poslal svoje srečke v razprodajo, da naj jih blagovolje pridržati, razprodajati in nerazpečane mu še le 15. decembra t. l. vrniti.

Srečke dobrodelne loterije skupne Notranjske na korist „Narodnemu domu“ v Ljubljani se dobivajo pri opravištvu „Soče“ in v slovenski „Čitalnici“ v Gorici po 10 kr. ena. Loterija obsega 100 dobitkov, med temi prvi dobiček plemena junica, dragocena pohištva, pripravi kmečki orodji, gospodarski stroji, knjige itd. Srečkanje bude v Postojni o priliki skupne Notranjske narodne slovesnosti in obhajanja 600 letnice odkar pripada kronovina Kranjska pod slavno žeslo Habsburžanov. Rojaki, katerim sreča ni sovražna, naj sežejo po srečkah, dokler jih je kaj. Za 10 kr. morejo dobiti plemeno junico ali pa kaj drugega.

A. v. Schweiger — Lerchenfeld, čegar dela smo lansko leto pripočevali, začel je letos novo knjigo, ki je jako podučna za vsakega omikanca. „Das eiserne Jähre“ „dert“ je naslov knjige, ki izide v 25 snopičih po 30 kr. Ozaljšana bo z 200 izvirnimi ilustracijami in 20 zemljevidi in načrti. Prvi snopič je že izšel in kaže, da pisatelj zna mikavno in umljivo popisovati in pripovedovati, kaj je storil človek v preteklem in tekočem stoletju s pomočjo železa in para. Dandanes se moč človeškega uma mogočno razvija in se kaže posebno v gospodarstvu, katero ima človek nad mrtvo naravo. Pisatelj namerava opisavati in povečavati delo človeškega uma in rok, kolikor se kaže v železu in paru. Omikanim Slovincem naj bo knjiga toplo priporočena. Knjigo je založil A. Hartleben na Dunaji, I. Wallischgasse 1, naroči se pa lahko v vsaki knjigarni.

Gospod Rajmund Mohorčič, župan sežanski, je objavil v „Edinosti“ od 9. t. m. na kraške volilce za deželni zbor goriški svoj manifest, ki je sestavljen po strogo odvetniških pravilih in ne ostane brez dobrega utisa za g. Mohorčiča na volilce, katerim je prišel v roke.

Najprej g. M. milo toži svojim vernikom, „da se je v „Soči“ v neki zakotnej obliki nakopičilo toliko obrekovanja in grdenja proti njemu in da je toliko blata nakopičilo deroča in dereča „Soča“ pred njegove duri, da je danes — 14 dnij pred volitvami — dolžan in poklican braniti svojo čast pred istim svetom, pred katerim so mu jo hoteli oskruniti njegovi neprijatelji.“ „Soča“ si je v svesti, da pojasnuje politično stanje slovenskega naroda na Goriškem od lepe in nelepe strani, in da pri tem delu omenja tudi osebe, kolikor segajo v politično življenje, ali da bi hotela komu pred svetom čast skruniti, jej ni znano. Ako g. M. drugače misli, moramo reči, da se moti.

Potem našteva g. M. napake, katere mu baje očitajo nasprotniki. Pri tem se mu je prigodilo nekaj človeškega in nejnauškega, da je namreč nekatera očitanja v naglici zamolčal.

Kar je g. M. zamolčal je to, da je podelil diplom o častnega občanstva gospodu, ki je bil vedno nasprotnik slovenskih teženj, in sicer ob času, ko se je taka diploma razlagala kot zaupnica in priznanje one politike na Primorskem, katere slovenski narod nikoli ne more odobravati.

Na točke zatožbe, katere je g. M. po svoje postavil, hoče na to mirno odgovarjati, ali prvi korak je nesrečen. Namesto, da bi se zagovarjal proti temu, kar mu je po njegovem mnenju „Soča“ očitala, pri naša na dan, kar mu je „Slov. Narod“ l. 1881. očital, in se zagovarja tako, kakor bi prihajalo to od njegovih „Sočinih“ nasprotnikov. Gospodine Mohorčič! kje ste brali, da je to pošteno delo?

G. Mohorčič taji, da bi bila germanizacija v kraških ljudskih šolah v zadnjem času toliko napredovala. Zadnji časi so tisti, v katerih smo se zdaj, to je Depretisovi. V najzadnjem času, to je lansko leto, je bilo na Goriškem 201 ljudska šola; teh jih je spadalo pod sežansko glavarstvo 39, torej ne celo peti del. Nemščina pa je bila zapovedan predmet na vsem Goriškem v 14 ljudskih šolah; teh je bilo v sežanskem glavarstvu 7, to je polovica, tako da je

bila v sežanskem okraji v vsaki 5. šoli nemščina zapovedan predmet. Številke govore dovolj jasno.

Izgovarja se g. M., zakaj je s cesarjem nemško govoril. Naj reče naravnost, ker mu je bilo namignjeno, pa vemo vse. Sicer pa, kje ste bili, g. župan, celega pol leta in čez, da se še le zdaj zagovarjate, ko so se volitve približale? Ali ste z Vašim zagovorom zato čakali, da bi ljudje raje verovali, da ne kandidirate v deželni zbor?

Tržaškemu namestniku se klanja g. M. zaradi občnega dobra. Nam se zdi, da kolikor se kdo klanja namestniku, naj se klanja, ker je namestnik cesarjev, ne pa zato, da kaj pridobi sebi ali drugim, drugače dela sebično. „Da bi g. namestnik od mene tirjal, naj delam proti moralnim in gmotnim interesom naroda, potem bi našel morda (torej vendar ne gotovo!) v meni večji odpor, nego v kaki drugi osebi“. Kako je g. Mohorčič varoval koristi naroda, ko je sključenim hrbtom izročeval omenjeno diplomu, ne vemo.

Gledé odpisanih vsot pravi g. M., da so se mu odpisale pravično in da bi se mu bile morale še večje odpisati. Kolikor je nam znano, ni g. M.—ču nikdo očital, da se mu je kaj odpisalo pod naslovom darú ali po krivici. Čudno je pa vsekako, da govori g. M. ob onih vsotah, katere mu je odpisala vlada in dežela za dac na Kranjskem; o tržaški vladi in goriški deželi pa popolnoma molči. „Ali je hotel z molčanjem posnemati srbske junake, ki so umrli na polji časti in slave?“ Kranjska nas v tem slučaju ne briga veliko; razmere s tržaško vlado in goriško deželo so za nas bolj zanimive. Ojete nam povejte kaj, g. M.

G. M. imenuje ožji volilni odbor goriški skrivni odbor. S kako pravico? ali ni bil odbor v „Soči“ naznanjen? ali se ni podpisal pod svoja pisma s celimi imeni vseh udov? Kje je torej skrivnost? Nekoliko zmernejša pisava bi morda tudi g. M.—ne škodovala.

G. M. govori tudi o skrivnih manifestih, ki so cirkulirali po Krasu, v katerih se je slabo in zaničljivo govorilo o kraških županih sploh in se je ščuvala duhovščina, naj se je sovraštvo mej kraško prebivalstvo, vse to v namen, da bi jaz zgubil vsako veljavo pred Kraševci ter da me spravijo s pota nekemu gospodu, kateri je računl, da bi jaz njemu morda utegnil biti na potu v dosego njegovih namenov.“

G. M. se nekoliko previsoko ceni, ako misli, da volilni odbor ni imel drugega dela, ko njemu pot zapirati v deželni zbor. Takih pisem, kakoršne je objavil g. M., je slo po celi deželi 156, a v sežanski sodnijski okraj le pet. Ali je to tako velik napor vol. odbora proti g. M.?

Dalje beseduje g. M.: „Slavni skrivni odbor torej lahko razvidi iz tega, da je pečena ona podlaga, na katerej je sestavljen svoj „libel“ proti meni. Gospoda, Vi ste mene obsodili slabim človekom in še slabšim narodnjakom, sebičnežem itd. Vse te skrivne sodbe pa se strinjajo se značaji ljudi, ki hočejo dosežati svoje namene z obrekovanjem in sploh s takimi sredstvi, katerih se sramujejo dobri ljudje.“

Te ljubeznjivosti pravi g. M. ožjemu volilnemu odboru gledé manifesta in skrivne sodbe. Mož, ki take neresnice pošilja med svet, se drzue reči svojim nasprotnikom: „Torej izrekam, da so najzlobnejši obrekovalci vsi oni, kateri tako obrekovanje mej ljudstvo širijo s pismom in besedo, ker take baže ljudem nobeno sredstvo ni preslabo v dosego svojih grdi in sebičnih namenov, s tem pa hočejo obropati čast poštemu človeku.“—G. Mohorčič, preveč ste udarili; iskre švigajo na Vas, ki kladvo vihtite. V ognji ste pozabili, da imate srajco odpeto. Pomirite se, bo že bolje. Če bote tako hudo udihali, se Kras razbije. Kod se potem popeljete v deželni zbor v Gorico? Bodite mirni, da bote imeli čas uživati sad Vašega truda. Zakaj bi se zastonj križali? Da v Vaši nevolji in hitrici proti goriškemu ožjemu volilnemu odboru tako postopate, Vam pri poštemih ljudeh ne pridebi časti.

Največo slast, zdi se, ima g. M. tipati po dr. Tonkliju. Koj iz začetka svoje dolge poslanice ga ščipne parkrat. Potem skoraj ne preide večji oddelek, da bi ga ne dregnil, pa tako, da ga ne imenuje.

Na to bodi g. M.—ču povedano, da g. T. ni „Sočin“ sodelovalec ali navdihovalec, ampak da „Soča“ podpira njegovo politiko, ker jo spoznava kot pravo in resnično narodno. „Soči“ ni ležce ni na osebi Tonklijevi, ni na Mohorčičevi, ampak na politiki in narodnem delovanju enega in drugega. Ko „Soča“ koga hvali ali graja, ne meri osebe, ampak načelo ali dejanja, katera kdo zastopa, da se pa načela in dejanja ne morejo ločiti od oseb, tega ni „Soča“ kriva, ampak narava in njen začetnik, ki je svet tako uredil, da so osebe nositeljice načel in dejanj in da leti na osebe, kar tiče načelom in dejanjem. V tem torej „Soča“ ne zasluži graje.

H koncu se obrača g. M. na svoje rojake volilce in jim pravi: „Možje Kraševci, zavedni narodnjaki ste (lepo), kot take Vas ceni ves slovenski narod (še lepše); da postanem vreden Vas (kaka ponižnost!),

držati se hočem starega kraškega zakona; da Bog, cesar in narod so mi prve svetinje na svetu (ali ni to sploh slovensko geslo?), in da mi je delati, koderkoli je to mogoče, za duševno in g. motu korist našega naroda v obče, in še posebe našega sivega Krasa, katerega prebivalci se trudopolno bore za vsakdanje borno življenje.“

To so res lepe besede in delajo čast vsakemu kandidatu. Kdor more dati poročstvo, da se bo držal teh načel, je vreden, da postane poslanec. Ali je dal tako poročstvo g. M.? Volilci odgovorije; svet pa bo priča, kako bo g. M. izpolnjeval svojo obljubo.

Poslanica.

Ker se od neke strani trdi, da sem pisal jez sestavek „Okoličani tolminski“, naj sl. vredništvo pové, da to ni res. Od mene ni prejela „Soča“ pa tudi poprej nobenega dopisa, kar naj se v izpričbo resnice tudi potrdi, da se sumu zapró vrata tudi na drugo stran.

V Tominu, dne 20. junija 1883.

Jos. Kragelj, dekan.

Uredništvo radó potrjuje, da preč. g. dekan ni pisal ni sestavka „Okoličani tolminski“ ni kakega drugega dopisa v našem listu.

Tržno poročilo

V Gorici, od 12. do 19. junija 1883.

Kava: Moka kvintal 170 do 174 gl. — St. Jago 145 do 152 gl. — Cejlon, plante 153 do 164 gl. — Cejlon perla (biser) 170 do 176 gl. — Porto Rico, srednje in fino 140 do 148 gl. — Malabar 114 do 120 gl. — St. Domingo 104 do 110 gl. — Java 110 do 119 gl. — Rio fino 101 do 105 gl. — Rio, srednje in pol fino 91 do 95 gl. — Santos, navadno in fino 91 do 95 gl. — Sladkor, očiščen domači 48 do 49 gl. — Melis 44 do 45 gl. — Pesto 42 do 42 gl. 50 kr.

Olje na kvintal: iz oljk najfineje 85 do 90 gl. — fino 65 do 69 gl. — pol fino 54 do 56 gl. — s Karfa (Corfu otok) 49 do 52 gl. — iz Dubrovnika (Itagusa) 48—49 gl. — iz Istrie gl. — iz pavole angleško 39 do 40 gl. — Petrolij v sodih 23 gl. 50 kr. do 24 gl. — v zabojih 24 gl.

Masti, na kvintal. Kuhano maslo 80 do 96 gl. — Mast (salo) domača —. — ogerska 79 do 81 gl. — Špeh domač in ogrski 70 do 74 gl. — amerikanski —. — Sir placentinski star 140 do 150 gl. — prestar 170 gl. — ovčji (pekorin) 125 do 130

gl. — domači bolški star 104 do 110 gl. — nov. 70 do 75 gl. — Grojerjev 74 do 80 gl.

Žita, na hektoliter. Pšenica 8 gl. 50 kr. do 9 gl. — Turšica 5 gl. 90 kr. do 6 gl. 50 kr. — Rž 6 gl. 50 kr. do 7. gl. — Ječmen cel —. — pehan 8 gl. 60 kr. do 9. gl. — Oves 3 gl. 20 kr. do 3 gl. 60 kr. — Fažol gl. do gl. — Ajda 5 gl. 10 kr. do 5 gl. 20 kr. — Rajž, na kvintal: fini 25 do 27 gl. — novarski naravni 22 do 24 gl. — mutisk 20 do 21 gl. — indijski 15 gl. 50 kr. do 17 gl. —

Vina in špiriti, na hektoliter. Žganje domače —. — špirit prečiščen 37 gl. — kr. do 38 gl. — Vno črno 18 do 22 gl. — belo 20 do 22 gl.

Moka na kvintal. St. I. 19 gl. 10 kr. — St. II. 17 gl. — kr. — St. III. 16 gl. — kr. — St. IV. 14 gl. 50 kr. — St. V. 12 gl. 60 kr. — St. VI. 9 gl. 40 kr. — Otrobi drobni z žakljem 5 gl. 30 kr. — debeli z žakljem 5 gl. 50 kr. — Krompir 4 do 6 gl. kvintal.

V Trstu, 16. junija 1883.

Kava, na kvintal. Moka 116 do 122 gl. — Cejlon, plante 85 do 135 gl. — perla 115 do 132 gl. — Portorico 96 do 116 gl. — Malabar 83 do 90 gl. — St. Domingo 48 do 67 gl. — Rio 38 do 55 gl. — Santos 36 do 62 gl. — Sladkor 29 gl. 50 kr. do 36 gl. —

Olje, na kvintal. Laško pol fino in fino v sodih 60 do 82 gl. — jutrovska in albansko v sodih 38 do 42 gl. — s Karfa (Corfu) v sodih 40 do 44 gl. — dalmatinsko v sodih 42 gl. — v posodah 43 do 44 gl. — Olje iz pavole, angleško 35 do 41 gl. — Petrolje v sodih 9 gl. 40 kr. do 9 gl. 50 kr. — v zabojih 12 gl. do 12 gl. 75 kr. —

Mast, na kvintal. Mast (salo) angleška 76 gl. — kr. — ogerska 81 gl. — špeh 72 gl.

Žita, na kvintal. Pšenica 10 gl. 50 kr. do 12 gl. — Turšica 7 gl. 25 kr. do 9 gl. 25 kr. — Rž 7 gl. 50 kr. — Ječmen —. — Oves 6 gl. 50 kr. do 8 gl. — Fižol 10 gl. 50 kr. do 14 gl. — Grah 10 do 15 gl. — Rajž laški 16 gl. — kr. do 23 gl. 50 kr. — indijski 13 gl. do 14 gl. — kr. —

Kože. Podplati kvintal 140 do 175 gl. — Teletče kože kvintal 357 do 616 gl. — 100 jaričjih kož 60 do 110 gl. — Volna kvintal 100 do 130 gl.

Naznanilo.

V nedeljo 24. t. m. bo v Devinu navadni veliki somenj sv. Ivana.

ŽUPANSTVO DEVIN.

Igralnemu občinstvu.

Zasebnikov igra (spekulacija) na pri borznem igranju redkokrat, dober uspeh, takó da je prav nerazumljivo, kako so se zmerom dobiva novo občinstvo, katero nadeja se lahkega dobitka, prevečkrat svoje s trdom in po mnogih latih dobljeno premoženje zopet borzi žrtvuje.

Igrati sme izjemoma samo oni, kateri je popolnoma neodvisen in ima toliko zadostnih sredstev in pripomočkov, da zamore prej ali poznej ga zadevajoče zgubitke tudi sam prenesti, ne pa da morajo te, tudi drugi občutiti in marsiktera družina pod zlo iti.

Gledé na to, da je (zasebnikom) privatnim, ki so po navadi borznim dogodkom oddaljeni, popolnoma nemogoče, z lastno močjo vsakokratni položaj spregledati, za torej jim ne ostane drugega, kakor zanesti se na pozvedovanje in svete drugih ljudi, kateri pa naj si bodo še tako pošteni, ne morejo nič, v najboljšem slučaju pa le malo koristiti, ker pri zamudnem pozvedovanju ravno v odločilnih trenutkih ugodni igralni položaj večidel brezuspešno preteče, ali se pa ona cena, ktera se je izročila, ne ujema več s t. časnim kurzum.

Iz teh neprilicnosti se dovolj razvidi, da morajo zasebniki pri tem igranju zmerom predrago kupovati in predrago kup prodajati, vsled česar so potem neizogibljivi zgubitki sami ob sobi podajo.

Po tem takem morajo zasebniki od borze popolnoma oddaljeni ostati, da na vsak način ne pride njih obstanek v nevarnost in smejo celó pri navidezno vgodnem položaji dobiček iskati samo po posredovanju kake točno in pošteno opravljajoče banke, ktera je pripravljena celo odgovornost za neprikratno povrnitev vloženega kapitala, torej za vsako nevarnost (riziko) ná se vzeti.

Po takem načinu v eni roki zbirajoči se kapitali podajajo izvanredno imenitno dobičke, kakor postavim po gotovem nakupovanju in prodajanju najbolj gotovih banknih

obrtnih in železničnih papirjev, vsled kterega se tudi celim poskusom meje postavijo, na dalje po svobodnem rabljenju vsakega raznovrstnega kurza, dobičke, kateri sicer vsem doležnikom koristijo, ktero pa posamezniki na noben način ne dosežejo.

Objaviti pri zgoraj popisanem ravnanju v zadnjih petih mesecih dobljene dobičke, se nam zdi toliko bolj primerno, ker je privatno občinstvo pri zmerom bolj občutljivem padanju obrestij pri svojih najljubših vrednostnih papirjih, in sicer pri rentah, pri hranilničnih vlogah, pri zastavnih listih, kakor tudi pri banknih listih dobilo pri našem ravnanju prav zadostno nadomestitev, kar nam je v največjo tolažbo.

Za vsako 500 gl. znašajoče vlogo je pripadlo za januar t. l. gl. 48½, za februar gl. 65.80, za marec gl. 52, za april gl. 47, za maj gl. 43, kateri zneski so se se vé da brez kacega pridržka vsak mesec v gotovini izplačali. Opomnimo, da se lahko vsako dan pristopi.

Da ne delamo našim tekočim zavezavostim nikakih ovir, zdi se nam potrebno, da se kapital trideset dni prej odpoje; smo pa tudi pripravljene, kapital proti povrnitvi dobitka zadnjega meseca brzo izplačati.

Kor sploh želimo, da bi se naše občekoristno početje v najdaljših krogih razglasilo, zato tem bolj čislamo zneske pod 500 do 100 gl., ker smo prepričani, da bodo lastniki onih zneskov po našem prizadetju dobljene dobitke gotovo prav ocenili in da bodo vidé redno njih izplačevanje gotovo tudi nadalje pri nas naročevali.

Slednjič še omenimo, da radi prevzemamo proti majhni odškodnini vsa v bankna opravila spadajoča dela, nalaga je glavnic, neposredno kupovanje in prodanje v dunajskem kurznem listu naznanjenih vrednostnih papirjev, in da računimo vedno in neutegoma po izvirnem kurzu.

Theodor Noderer & Co.,

protokollirtes Bank- und Lombard-Geschäft, WIEN, I., Am Peter N.r 7, I. Stock.

TISKANE OLJNE PODOBE, okvirji in ogledala

se kupijo ceno in dobro le neposredno v tovarni

Gustav-a Kerstan-a,
na Dunaji, II. Körnergasse 1.

Zapisniki in ceniki brezplačno in poštino prosti.

Soeben begann zu erscheinen und ist Lieferung 1 in jeder Buchhandlung vorrätig:

Das eiserne Jahrhundert.

Von

A. d. Schweiger-Lerchenfeld.

Mit 200 Illustrationen und 20 Karten und Plänen. Das Werk erscheint in genau 25 Lieferungen, welche in regelmäßigen zehntägigen Zwischenräumen zur Ausgabe gelangen.

Preis jeder Lieferung 30 kr. — 60 Pf. — 80 Cts. — 36 kop. Jede Lieferung enthält zwei Druckbogen Text, und ist das ganze Werk mit 200 sorgfältig ausgeführten Original-Holzschnitt-Illustrationen (hiervon 40 Vollbilder, zum Theil auf aparten Cartons) sowie mit 20 Karten und mehreren Plänen im Text ausgestattet.

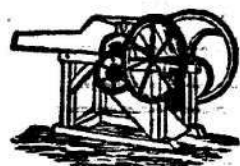
Das Werk ist bis Ende 1883 vollständig. In lebensvollen Schilderungen, anregend und gemein-schaftlich geschrieben, soll „Das eiserne Jahrhundert“, unterstützt von zahlreichen trefflichen Illustrationen und interessanten Karten, denjenigen Abschnitt menschlicher Arbeit schildern, der wie kein anderer unserer Cultur und Civilisation seinen Stempel aufgedrückt hat.

Seiner stofflichen Gliederung nach zerfällt der Inhalt des Werkes in folgende Hauptabtheilungen: 1. Die Eisenbahnen. — 2. Schiffahrt. — 3. Das eiserne Gespinnst der Erde (Telegraphen und Kabel). — 4. Eisen und Kohle (Hüttenwesen, Grossindustrie etc.). — 5. Die modernen Kriegsmittel. — 6. Flugtechnik. Verfasser und Verleger haben keine Mühe gescheut, durch Anknüpfung weitreichender und vielfacher Verbindungen mit den hervorragenden Vortretern obgenannter Fächer, sowohl in Bezug auf den textlichen, wie illustrativen Theil das Neueste und Beste zu bieten. Durch alle Buchhandlungen zu beziehen. — Lieferung 1 überall vorrätig.

A. Hartleben's Verlag in Wien I., Wallstschgasse 1.

HENRIK LANZ, na DUNAJI.

III. Hintere Zeltamtsstrasse 13a.

Parne mlatilnice in vozila od 2 do 8 konjskih močij. Mlatilnice za roko in na vlačilo (1 do 6 konjskih močij). Reznice, mlinci za trgano moko, drgnice itd.

Najnovejša dela, potrjene sestave, nizke cene.

Cez 100.000 takih strojev prodanih.

Ilustrovani katalogi brezplačno in prosti poštino.

Čvrsti, pošteni agenti in razprodajalci se iščejo.

Samo 10 g. 75 k.

popolna obleka iz mešanine (Stoff).

Samo 8 gl. 50 k.

moderna povrhu suknja.

Samo 3 gld.

hlače iz mešanine.

Samo 5 gl. 50 k.

popolna obleka iz platna
v zalogi obleke za gospode

Ignacija Steiner-ja v Gorici,

nasproti nadškofjski palači.

Obleka za otroke vsake starosti, zaloga mešarin, vsakovrstnih domačih in tujih izdelkov, lastna šivarnica, dela se po meri hitro, fino in trdno.

Nepremočljivi plašči, ponočne suknje, lov-ske suknje, perilo za gospode, zavrtniki, plašči za gospe posebno priporočeni.

Prosim Vas, pošljite mi po pošti za priloženih 10 gld. zaboček z 10 steklenicami dr. Rozovega življenskega balzama. Ob enem dovolite, da Vam povem, da je to zdravilo silno dobro, ker že tri mesece, odkar je pijem ne čutim več bolečin v želodci, katere sem trpel skor 10 let. ozdravilo je tudi moje ženo vranice bolezn, za katero je že dolgo let bolehal, in drži zdaj tudi moje otroke pri najboljšem zdravlju, posebno ker nas varuje m zlice, ki se pogosto prikazuje v teh krajih. Sprejmite, dragi mi gospod, za p-o-v-lo mojega vsestranskega spoštovanja, s katerim sem se podpisal —

Kazimir Masalski, nadzornik železničnih del v Aleksincu v Srbiji.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci ali tebuhi bolni.

Ohranjenje zdravja

nealjanja se večji del na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljanja. Najboljše sredstvo za to je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov uspeha po vsem tem zahtevam: oživlja prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, da dobi človek svojo prejšnjo moč in zdravlje odpavlja teško prebavljanje, gnjus do jedi, kislo zdr-govanje, napetost, bl'evanje, krv v žolču, zas'nenost zlato žilo, preob eženje želodca z jedili itd., je gotovo in skušano domače sredstvo, ki je v kr'ken zrad svoje izvrstne moči oče razširil.

Velika sklenica 1 gl. pol st. enice 50. kr.

Na stolice pisem v orizanje je na razgled p-o-v-av-jerih. Razp-o-t'a se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju.

SVARJENJE!

Da se izogne v'ak'o neljubim pomotan' v'ozim vse p. n. gg. naročnike, naj zahtevajo povsod izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarn B. Fragner-ja v Pragi, kajti zapazil sem, da so n'ar'o'č'i na več krajih do-bili znes brez vse moči, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavni zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, v lekarni k črnemu orlu v Pragi, Ecke der Spor-nergasse Nr. 205-3. — V GORICI: G. Cristofoletti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar; R. Kürner, lekarničar. V OGLEJ: Damaso d'Elia. — V TPSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar, J. Ser-ravallo; Ed. de Leitenburg, lekarničar. — V ZAGREBU: C. Arazim, lekarničar.

Vse lekarnice in večje trgovine z materijalnimi blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnamejo, ali sirdijo, pri bulah vsake vrste, pri torih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri zlezah, oteklinah, pri zmoščenju, pri morski (mrtvi) kosti. — Zaprte bule in otekline se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem ves gnoj na-se, in rano ozdravi.

Škatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Preiskovan in po mnogih poskusih kot najzanesljivejšo sredstvo znan odstrani naglušnost, po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.

Ognja in tatvine varne

DENARNICE

Ima WIESE & COMP., Kassenfabrik
Dunaj, Budapešta, Praga.

Zaloga: Dunaj, II. Untere Donaustrasse,
št. 25. Tovarna: Dunaj, II. Pappenheim-
gasse, št. 58.

Dobre nabiralec,

ki morejo pokazati spricevala, išče bankna hiša za razprodajo državnih in privatnih sre-ček, postavno izdanih, proti dobri plači. Pis-mene ponudbe pod naslovom: „Acquisiteur Z. 430“ sprejema in odpošlja odpravnik naznanil Henrik Schalek, I. Wollzeile, 14. na Dunaji.

Ljudi in blago spravlja

A M E R I K O

najbolje in najceneje

ARNOLD REIF, na Dunaji,

I. Kolowratring, Pestalozzigasse 1.

Pasi kilovim

najnovejša sestave, prav pripravi in trd-ni VLACNI, BREZ

SNETI, kakor tudi vsake vrste obveze, s pavvi za človeka, angl. in franc. nogovice proti krču, najno ejši pasovi za nosilce, vse rancelske priprave iz gume in vse potreb-ščine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. G. ZIEGER,

Dunaj, ustanovljeno l. 1873. kakor prej I. Graben 29, zno-tra v Trattnerhofu, Zaloga vseh pariških po-sebnosti. Razpošlja hitro in molče proti povzetju.

Bergerjevo medicinsko

MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se sko-ro v vseh evropskih državah s sijajnim uspehom proti

vsakovrstni nečistosti na polti,

sosebno p-o-i kroničnim in luskastim lišajem, hra-stam, nelezljivim hrastom, proti rdečemu nosu, oze-blijim, p-o-erju na glavi in bradi. —

Bergerjevo milo iz smole ima 400% smole iz lesa,

in se bistveno razločie od vseh drugih smol, ki se

prodeja-o. — D. se prekanjanju izogneš, zahtevaj

določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani

zavetki. V dolgih in hudih polkih boleznih ra-bi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med

smolnato-zvepleno milo; k'o-r bi hotel imej rajši to,

naj zeb'o odno Bergerjevo smolnato zvepleno

milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki.

— Ko neosi-ro milo iz smole za odstranjenje ne-

čistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi

otrok, kakor kot nepreoslivo kosmetsko milo za

vmivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina. milo iz smole,

ki ima 350% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred.

Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Hell v Opavu.

Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji

F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Francosko žganje s soljo

(Eau de vie de France) Franzbrantwein mit Salz
napravljen pod nadzorstvom po izvirnem predpisu
iznajdnika Viljema Lee-ja

G. CRISTOFOLETTI

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, prej kot katero drugo, proti zunanemu in notranjemu vnetju o-peklina in speklina, proti novim napadom, naduhi, rakom, dristi, natoku krvi v glavo za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bolečinam, na obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlici, ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih, na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mušičnemu skrnjaku, kurdeju, žovam in omotici.

Veliko spricevala imamo, ki potrjujejo moč tega izvrstne-ga zdravila.

V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.

G. Senitzky, c. k. finančni komisar l. r.

Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel naj-boljše vspehe, za katere se Vam neskončno zahvaljujem

Alojz Klobučar, župnik in dekan v pokoji.
Prodaja se v izvirnih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofoletti-ji, lekarnarju in c. k. dvornem priskrbniku v Gorici, na Travniku 14. pri škofiji.